

Nieuwe Wetgeving Groningengasveld bevordert onduidelijkheid.

Als bewoners van het Groningengasveld hebben wij vragen bij een vijftal aspecten van de voorgestelde wijzigingen in de Gaswet en Mijnbouwwet.

Onzekerheid.

Als wij iets geleerd hebben in de fase Huizinge-Zeerijp (2012-2017) dan is het wel dat zekerheid rond de gaswinningsproblematiek niet bestaat. In de wetsvoorstellen wordt er nog steeds vanuit gegaan dat de wetenschap en de technologie ons zekerheid kunnen verschaffen. Wij menen dat alle complexe afwegingen uiteindelijk met een politiek besluit afgerond moeten worden. Een grotere zekerheid dan gedeelde (on)zekerheid zal niet te krijgen zijn.

Ook wij hechten er aan dat de rol van deskundigen in de voorbereiding en advisering groot is en wij begrijpen ook dat het tijd is voor een andere aansturing, maar waarom denkt de Minister dat hij (en zijn opvolgers) de uiteindelijke keuzes in zijn eentje kan maken? Waarom wordt die grote verantwoordelijkheid niet gedeeld met de bewoners en hun vertegenwoordigers? Gedeelde verantwoordelijkheid leidt tot minder onzekerheid. Het moet mogelijk zijn om tot een betere bestuurlijke samenwerkingsvorm te komen.

Het is voor ons de enige invalshoek om gezamenlijk te werken aan vernieuwing van onze dorpen en buitengebieden. Op basis van integrale plannen kunnen schade en versterkingen goed ingebed worden en kunnen realistische en redelijke plannings- en begrotingen opgesteld worden.

Het lokale bestuur heeft in dit opzicht goede ervaringen opgedaan met een stelsel als dat voor de stadsvernieuwing. Waarom zouden wij dat niet in een gemoderniseerde vorm invoeren?

Wij zaten en zitten ook niet te wachten op een grootschalige, overhaaste versterkingsoperatie maar het perspectief van een constructieve wederopbouw kan daarentegen niet opeens worden doodgezwegen. Waarom zou de versterkingsoperatie door het bestuurlijk overleg zonder een ander perspectief en zonder enige communicatie met de betrokkenen opgeschort moeten worden? Een totaal van 1500 huishoudens met afgeronde oordelen worstelen nu met vals gebleken verwachtingen.

Onduidelijkheid.

Ook hebben wij de afgelopen vijf jaar geleerd dat het belangrijk is voor alle betrokkenen om een duidelijk gesprekskader te hebben. Wie zijn de betrokkenen en wat is hun positie? Welke definities hanteren wij en hoe leggen wij afspraken vast? Hoe weten we waar we aan toe zijn?

De voorgestelde wetgeving laat het hier afweten. Het gaat om wijzigingen in bestaande wetten, maar hoe verhouden de verschillende oude en nieuwe teksten zich tot elkaar? Er zijn ons nu teksten ter consultatie voorgelegd, die duidelijk het resultaat zijn van haastwerk met veel onduidelijke zinnen. Daar staan niet alleen de wetsartikelen zelf maar ook nog 2 memories van toelichting: een algemene en een artikelsgewijze. Veel moeilijke woorden en begrippen, processen en instrumenten worden op verschillende manieren opgeschreven en toegelicht.

Dit levert voldoende mogelijkheden van interpretatie op zodat de minister en zijn opvolgers hun eigen gang kunnen gaan. En die onduidelijkheid is een garantie voor jaren van emotioneel geladen discussies met onzekere uitkomsten, gangen naar de rechter etc. Dat is het laatste waar we op wachten. Waarom wordt de ministeriele bevoegdheid niet gedeeld met de volksvertegenwoordigingen in Tweede Kamer, Prov. Staten en Gemeenteraden? Eén keer per jaar (van oktober tot oktober) moet dat toch kunnen? Openheid is de basis van vertrouwen! Geheimzinnigheid leidt tot wantrouwen.

Er leven nu al veel vragen over de verhouding tussen winning en veiligheid. Een veel zeggend zinnetje is bijvoorbeeld dat adviezen (van deskundigen, bestuurders etc.) gericht moeten zijn op “een zo veilig mogelijke winning binnen de bandbreedte van de leveringszekerheid”. Wij stellen voor dat adagium om te keren: “een zo goed mogelijke levering binnen de bandbreedte van de veiligheid”

Veiligheid.

Het veiligheidsbegrip wordt uitgebreid met de veiligheidsgevolgen voor de maatschappij en voor diegenen die van levering afhankelijk zijn. Maar het kan toch niet serieus bedoeld zijn dat de fysieke en psychologische gevolgen over een kam geschoren worden met de gevolgen voor de veiligheid van afnemers? En als er dan toch een integrale afweging van die belangen moet komen, zijn volksvertegenwoordigers dan niet meer op hun plaats dan specialistische ministers? Die kunnen beter beoordelen of er sprake is van evenwicht. Zo lezen wij bijvoorbeeld dat adviezen gericht zijn “op een zo veilig mogelijke winning binnen de bandbreedte van de leveringszekerheid”!

Winning.

Bij de winning zien wij de grootste winst. Er wordt een serieuze poging gedaan om van het Groningenveld een “sluitpost” te maken: dat gas gaat alleen maar en dan nog minimaal benut worden als alle andere middelen (winning elders, gasbehandeling, etc.) zijn aangewend. Goed. Maar waarom zijn onze vertegenwoordigers daarmee óók sluitpost van de besluitvorming?

En wat gebeurt er met de algemene zorgplicht van de Mijnbouwwet als die voor Groningen vervangen wordt door een beperktere omdat de vergunninghouder een winningsplicht krijgt opgelegd en de overheid dus de facto de verantwoordelijkheid overneemt? Het woord aansprakelijkheid komt in het wetsontwerp niet voor!

Krijgen de bewoners dan aan het eind van de rit toch weer te maken met de NAM terwijl het strafrecht buiten bereik geplaatst wordt en bewoners eerst civiel hun rechten moeten halen bij de NAM? En wat betekent het in dit verband dat na de stopzetting van de gaswinning de laatste vergunninghouder verantwoordelijk is voor de afhandeling van daarna optredende problemen?

Besluitvorming.

De netbeheerder maakt een plan voor wat er nodig is en wat beschikbaar is. De minister wikt.

De vergunninghouder doet “operationeel strategische” voorstellen. De minister beschikt.

Van oktober tot oktober wordt het besluit uitgevoerd.

Als het zo simpel en planmatig kan waarom dan geen gezamenlijke bestuurlijke besluitvorming?

Dan kunnen ook de adviezen van deskundigen op hun waarde geschat worden en kunnen wij gezamenlijk en in alle openbaarheid de verantwoordelijkheid delen. Ook –of juist- als er tussentijds incidenten of zelfs calamiteiten plaats vinden. Want laten we dat niet vergeten: de dreiging blijft.

Per slot van rekening moeten wij als bewoners ook zélf na kunnen denken over de “operationele strategieën” van onze eigen levens en woonhuizen.

Henk Bos (Tjuchem)

Fred Mahler (Steendam)

Gert de Vries (Overschild)